voor wie JA zegt tegen
actief en inspirerend onderwijs

* Activerende didactiek als preventie

Dolf Janson

Welke beeld heb jij bij ‘activerende didactiek’?

Neem eerst even denktijd.
Vergelijk daarna met je buur.

*intro

---

* ..\filmpjes\roltrap_stopt.flv.flv

* herkenning?

Nieuwe, vijfde soort verveling is de akeligste

Psychologie ‘Apathische verveling’, net ontdekt, lijkt op depressie.

* NRC 25-11-2013

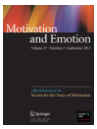

* Bron: Goetz, Thomas; Frenzel, Anne C.; Hall, Nathan C.; Nett, Ulrike E.; Pekrun, Reinhard; Lipnevich, Anastasiya A. Types of boredom: An experience sampling approach in: Motivation & Emotion

---

* Hoe komen ze binnen?
* Wat vraag je dan van hen?
* Hoe start je een les meestal?
* Wat doe je om ze betrokken te krijgen bij de essentie van de stof?

* Hoe benut je de energie van de leerlingen?
* Hoe benut je natuurlijke rustmomenten?

*Energie in de groep

Bekijk het filmpje.
Hoe worden de leerlingen geactiveerd?

http://www.lesintaal.nl/platform_taaldidactiek/9_spelling/praktijk/1_woorden_met_korte_en_lange_klinkers_groep_5.htm

“De leraar maakt het verschil”

* Welke feedback zou jij deze leraar geven als ze je collega was?

*Hoe zou het anders kunnen?

*Activeren is:
aan het denken zetten

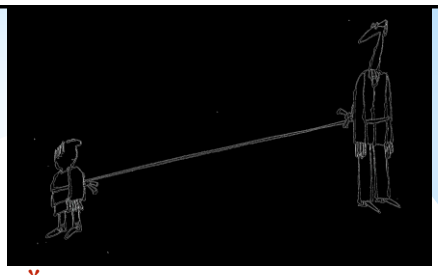

*Activeren is ook loslaten
maar niet
aan hun lot overlaten

De rol van de leraar

	Grote vaardigheid		
	INSPIREREN	**DELEGEREN**	
Geringe motivatie	• Vergroot motivatie • Wek interesse • Onderzoek reden verloren motivatie • Stimuleer tot kortdurende activiteiten • Benadruk positieve kwaliteiten	• Moedig aan tot durf te experimenteren en fouten te maken • Bied uitdagingen aan maar regel niet te veel • Houd de interesse vast • Moedig aan anderen te coachen	**Grote motivatie**
	• Werk eraan om zowel motivatie als vaardigheden te vergroten • Stel korte-termijndoelen • Structureer het leerproces door opeenvolgende korte taken • Houd nauw contact • Volg de vorderingen	• Werk aan het vergroten van de vaardigheden • Bied perspectief op het effect als die vaardigheden beheerst worden • Stel de mogelijkheden om te leren veilig • Maak gebruik van feedback en reflectie • Laat meer los als het vertrouwen in het resultaat groeit	
	STUREND	**BANEND**	
	Geringe vaardigheid		

Above and beyond

Peter H. Reynolds

*Mag dit?

* precies en gedetailleerd
* verbanden leggen
* onder woorden brengen
* betekenis verlenen

*Activeren is:
uitdagen tot waarnemen

Werk samen met een collega!
Noteer samen zoveel mogelijk woorden
bij de dingen die je op deze plaat ziet.

* 'effectief'
  is een kwaliteit van een proces
  effectief pesten

* 'goed'
  is een waardeoordeel vanuit een bepaald perspectief
  goede school, want hoge Cito-scores

*Effectief of goed onderwijs?

* Een manier van lesgeven waarbij de leraar **niet** doet wat de leerlingen moeten doen.

*Activerende didactiek

reflectie

1 Oriënteren
Ontdekken
Verwonderen
Problematiseren

2 Oefenen
Systematisch onderzoeken of observeren

3 Generaliseren
Evalueren
Bewijzen

4 Integreren
Toepassen
Vieren
Delen

reflectie

reflectie

reflectie

*Leercyclus

fasen die de leraar volgt:

1. Voorkennis activeren.
2. Benoemen essentie.
3. Laten proberen en zelf observeren.
4. Kort laten oefenen /uitproberen en begeleiden daarbij.
5. Terugblik en feedback.

onderwerp

activiteit van de leerlingen:

1. ddu: Herken ik het 'probleem'?
   Wat weet ik er al / nog van?
2. Ontdekken: wat is er voor mij te leren?
3. Begrijp ik die essentie? hoe kunnen we elkaar helpen?
4. Nagaan of het werkt en verwoorden in duo.
5. Herken ik wat ik kan / weet? Snap ik wat ik nog moet oefenen en hoe dat zou kunnen?

doel

ddu: denken (alleen) - delen (samen in duo) uitwisselen (met ander duo of in hele groep)

*Activerend instructiemodel

comfortzone
kennissysteem voldoet of lijkt te voldoen

zone van naaste ontwikkeling(sprong)
a. óf kennissysteem staat licht onder druk
b. óf beheersbaar discomfort;
'vluchten' en 'vechten' hoort hierbij om ontwikkelingssprong te maken

zone van (voortdurend) discomfort
kennissysteem schiet tekort / sluit niet aan

- verzetten
- vermijden
- verlammen

* werkinstructie — nodig?
* inhoudelijke instructie — voor wie zinvol?

* instructieonafhankelijk? — geen?
* instructiegevoelig?
* instructieafhankelijk?
  ↳ verlengde instructie — meer hetzelfde?

*Instructie

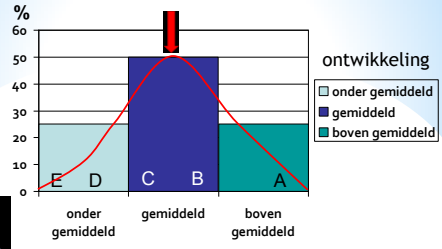

*groepsverdeling

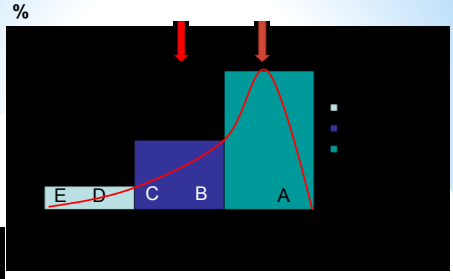

*groepsverdeling

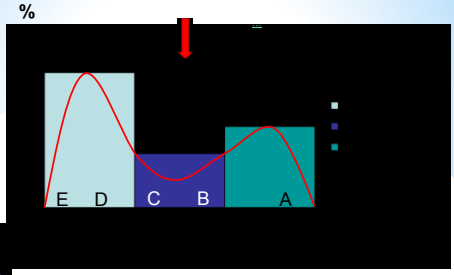

*groepsverdeling

Response inhibitie (impulsbeheersing)	
Werkgeheugen	
Emotie-regulatie	
Volgehouden aandacht	
Taakinitiatie	
Planning / prioritering	Doelgericht gedrag
Organisatie	Flexibiliteit
memanagement	Metacognitie

*Executieve functies

Een activerende leraar…
* stelt uitdagende vragen en doelen;
* heeft diepe representaties van leerstof, van onderwijzen en van leren;
* heeft beter georganiseerde kennis, waardoor in staat verbanden (uit) te leggen;
* benut koppeling tussen leerinhoud en voorkennis en tussen domeinen en vakken;
* monitort beter problemen leerlingen;
* geeft relevante en bruikbare feedback.

*Wat maakt verschil?

Hattie (2012); Visible Learning

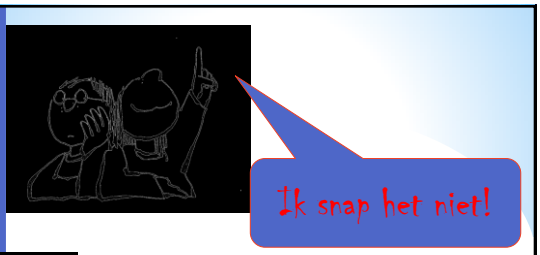

*Uitleggen of vragen stellen?

* Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen naamwoorden en voornaamwoorden?
* Waardoor weet je zeker dat dit alle getallen zijn die je met deze 5 cijfers kunt maken?
* Wat zou je de volgende keer dat je dit gaat oefenen anders aanpakken?
* Bedenk een symbool of een ezelsbruggetje waarmee jij dit beter kunt onthouden.

*vragen

* activeren en uitdagen leerlingen
* open vragen stellen
* variatie in soorten vragen
* (her)inrichten lokaal
* verwondering en onderzoek inbrengen
* kritisch op relatie vorm en functie
* evenwicht tussen voorspelbaarheid en verrassing

*Rol leraar

* vragen naar de al bekende weg
* zijn gericht op dat ene (goede) antwoord
* versterken afhankelijkheid leerling
* zijn bijna altijd gesloten

"Wil jij even in mijn hoofd kijken?"

*Didactische vragen

* om meer te weten te komen
* uit nieuwsgierigheid of belangstelling
* omdat je het antwoord niet weet
* om verschillende antwoorden te verzamelen

*Echte vragen stel je…

* Problematiseren
* Vragen die hogere orde denken uitlokken
* Verwondering wekken
* Eigen ervaring delen
* …

*Alternatief voor didactische vragen

	Cognitieve processen					
Kennisdimensies	1. onthouden	2. begrijpen	3. toepassen	4. analyseren	5. evalueren	6. creëren
feiten						
concepten						
procedures						
metacognitie						

*Denkniveaus Bloom

http://www.celt.iastate.edu/teaching/DutchRevisedBlooms.html

probleem
aanpak
oplossing

*Probleemoplossend handelen

context
bewerking
antwoord

*Probleemoplossend handelen

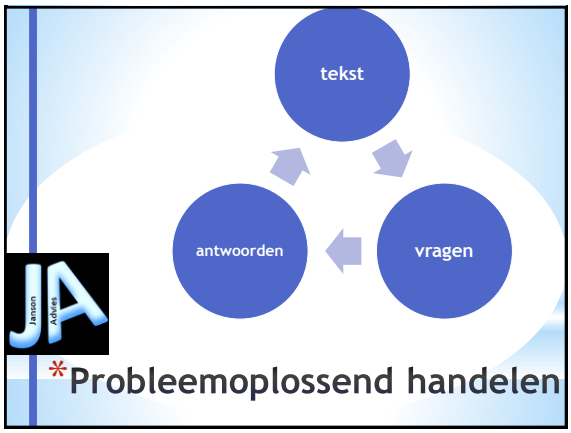
tekst
vragen
antwoorden
*Probleemoplossend handelen

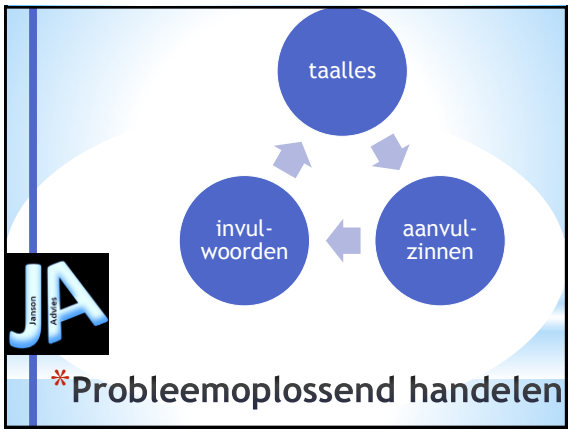
taalles
aanvul-
zinnen
invul-
woorden
*Probleemoplossend handelen

probleem
Was dit een oplossing voor het probleem?
Wat is hier aan de hand?
Wat heb ik ervan geleerd?
Wat is hiervan te leren?
oplossing
aanpak
Wat weet ik nu?
Wat moet ik daarvoor doen?
Is dit de beste manier?
*Probleemoplossend handelen

Helpdesk im Mittelalter (German _ Deutsch).flv
*gebruiksaanwijzing

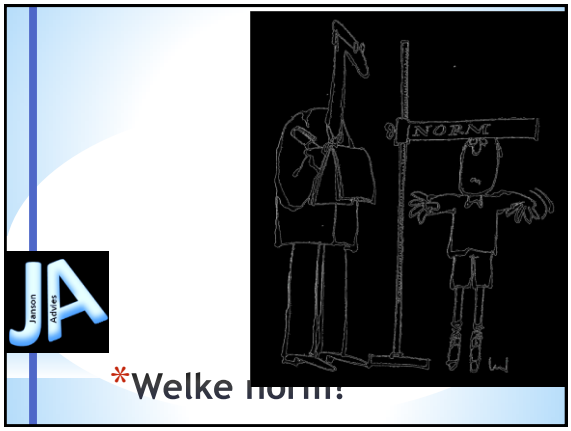
NORM
*Welke norm?

NORM
*Welke norm?

62 – 58 =

*Voorbeeld:
volgorde en afstand

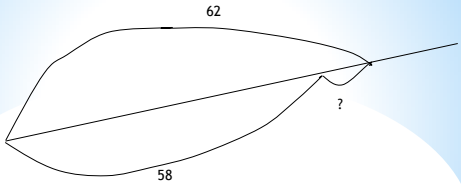

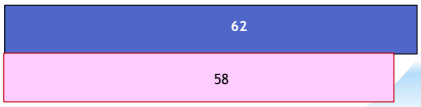

* Begrijp ik wat er te leren is?
* Herken ik wat ik hieraan nog lastig vind?
* Wat heb ik nodig om het beter te gaan doen?
* Wie kan me daarbij helpen?
* Welke oefeningen passen daarbij?
* Zijn er momenten om extra te oefenen?
* Heb ik nog meer uitleg nodig?

*oefenen:
actief door de leerling

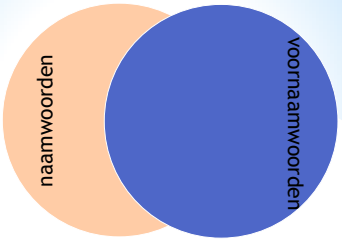

*overlapper

* Wat wil jij afleren?
* Wat wil jij je eigen maken?
* Wat ga je niet (meer) doen?
* Waarmee ga jij oefenen?
* Waarmee ga jij je collega's inspireren?
* Waarmee ga jij je leerlingen verrassen?

* *Hoe draagt dit bij aan de doelen van de school?*

*En nu jij…

If you make a change and it feels comfortable, you haven't made a change.

Lee Trevino (golf player)

Bedankt en succes!

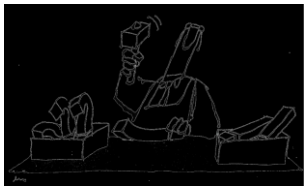

www.jansonadvies.nl